

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kritérium předvídatelnosti škody v novém občanském zákoníku

Zákon č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník (dále jen „ObchZ“) obsahoval ve svém ustanovení § 379 výslovnou podmínku předvídatelnosti škody pro uplatnění náhrady škody ve smluvních závazkových vztazích. Ač máme za to, že se kritérium předvídatelnosti uplatňovalo již tehdy i v rámci deliktní odpovědnosti, nebudeme jej na tomto místě rozebírat, a to vzhledem k obsolentnosti předmětných ustanovení ObchZ.

Oproti výše uvedenému se zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „NOZ“) o kritériu přiměřenosti smluvní pokuty výslovně na žádném místě nezmiňuje. Tuto podmínku, bez které není možné úspěšně uplatnit nárok na náhradu škody však můžeme i nadále dovodit, a to nejen v rámci smluvních závazkových vztahů, ale i v rámci závazkových vztahů vzniklých z protiprávního jednání. Východiskem je tzv. teorie adekvátnosti kauzálního nexu, k níž se jednoznačně vyjádřil Ústavní soud ve svém nálezu sp.zn. I. ÚS 312/05, kde uvedl: *„Teorie adekvátnosti kauzálního nexu vychází z toho, že smyslem subjektivní odpovědnosti za škodu je naříditi náhradu škody tam, kde škůdce škodu způsobil, ačkoli mu lze vytknout, že ji způsobil nemusel, že mohl jednat jinak. Tato odpovědnost tedy předpokládá, že vůbec bylo v lidských silách předvídat, že předmětné jednání bude mít za následek danou škodu. Základním kritériem, ze kterého vychází teorie adekvátnosti, je tedy předvídatelnost škodního následku. Tím se velice podobá dalšímu předpokladu subjektivní odpovědnosti za škodu, a to kritériu zavinění, přesněji její nedbalostní formě. Odlišují se jen subjektem, podle které se předvídatelnost následku poměřuje. V případě zavinění je jím sám (typizovaný) jednající subjekt, zatímco při zjišťování adekvátnosti příčinné souvislosti je kritériem hypotetický zkušený (tzv. optimální) pozorovatel, tedy myšlená osoba, které zahrnuje veškerou zkušenost své doby.“*

Předvídatelnost škody tedy může být s ohledem na výše uvedené chápána z dvojího hlediska, subjektivního a objektivního. V rámci subjektivního hlediska je třeba hodnotit tento jev ve vztahu k osobním vlastnostem a znalostem konkrétního škůdce. Oproti tomu objektivní hledisko hodnotí předvídatelnost škody ve vztahu k osobě průměrných vlastností. Ač se může zdát tato dvojkolejnost nadbytečná, není tomu tak. Pokud se zaměříme na deliktní odpovědnost pak bude nutné posuzovat předvídatelnost škody jednak ve vztahu k zavinění, kdy budeme hodnotit právě ono subjektivní hledisko, kde budou podstatné osobní vlastnosti konkrétního škůdce a dále také ve vztahu k příčinné souvislosti, kde budeme již hodnotit, zda škodu mohla předvídat osoba průměrných znalostí.

V rámci smluvní odpovědnosti se můžeme v důvodové zprávě k ustanovení § 2913 NOZ dočíst, že se o výslovném uvedení kritéria přiměřenosti do NOZ v rámci jeho příprav jednalo, avšak nakonec

legislativci dospěli k tomu, že postačuje teorie adekvátní příčinné souvislosti a proto zde výslovné ustanovení této problematiky není zakotveno. Porušení smluvní povinnosti specifikované ve výše uvedeném ustanovení je koncipováno jako objektivní odpovědnost, proto se na rozdíl od deliktní odpovědnosti musíme zabývat pouze hodnocením přiměřenosti v rámci příčinné souvislosti, a tedy budeme hodnotit pouze objektivní hledisko, jak již bylo specifikováno výše.

Lze tedy shrnout, že předvídatelnost škody je jednou z podmínek bez které nárok na náhradu škody poškozenému nemůže vzniknout a ač není samostatnou podmínkou musí být zohledněna při posuzování příčinné souvislosti a v rámci deliktní odpovědnosti i při posuzování zavinění.

Mgr. Alena Kopejtková,
advokátka

[HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.](#)

Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1

Tel.: +420 734 363 336
e-mail: ak@akhsp.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)